

III Міжнародна науково-практична конференція молодих учених та студентів «Філософські виміри техніки» (PDT-2022)

2. Возможности технологий виртуальной реальности в разных сферах. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/28903722.html>
3. Жмуров Д. В. Дезингибиция. Словарь терминов агрессии. URL: <http://vocabulary.ru/>
4. Хабермас Ю. Понятие индивидуальности. Вопросы философии. 1989. № 2. С. 25–42.
5. Lea M., O'Shea T., Fung P., Spears R. "Flaming" in computer-mediated communication. Contexts in computer-mediated communication. Ed. by M. Lea. London: Harvester Wheatsheaf, 1992. 287 p.

С. Литвиненко

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ФІЛОСОФСЬКЕ ОСМИСЛЕННЯ ФЕНОМЕНУ ТЕХНІКИ І ЙОГО ЕВОЛЮЦІЙНИЙ РОЗВИТОК

S. Lytvynenko

PHILOSOPHICAL UNDERSTANDING OF THE PHENOMENON OF TECHNOLOGY AND ITS EVOLUTIONARY DEVELOPMENT

Актуальність теми обумовлена як стрімким розвитком напрямків технологій, які відкривають геть нові можливості для становлення сучасного світу, так і самим осмисленням і розглядом багатогранної філософської складової яка невід'ємно існує й модифікується разом із створенням чи покращенням галузі технологій. Сьогодення змінюється над швидкими темпами будучи керованим сучасними відкриттями: штучний інтелект, віртуальна реальність, наноінженерія тощо. Десятиліття тому всі ці терміни вважалися новинками, мінімально дослідженими галузями, а деякі так взагалі розглядалися як щось взате з книжок про фантастику. Але нові технології вже стійко зарекомендували себе як досить реальні напрямки розвитку нашого світу з тисячами або і сотнями тисяч дослідників які постійно знаходять нові й нові можливості впровадження технологій в наше життя. З кожним нововведенням виникає потреба не тільки розуміння його прямого застосування й користі для людства але і осмислення впливу, значення і необхідності технічного досягнення для розвитку сучасного суспільства. Відповідно до цього у статті і була поставлена мета - показати еволюційний розвиток технологій та їх вплив на сучасну людину.

В 20 столітті значення техніки, її вплив на розвиток людини, культури, світовий розвиток цивілізацій стали предметом вивчення як філософів так й інженерів. В інженерному середовищі того часу назріла потреба філософського тлумачення та розуміння техніки. Нині ж проблема феномена техніки у філософії важлива як ніколи. Її участь у наші дні є невід'ємною умовою розвитку людини так як поступовий розвиток суспільства неможливий без технічних досягнень.

Таким чином, у технічному та гуманітарному середовищі техніка перетворилася на предмет спеціального аналізу та дослідницьких розробок. Тема техніки вилася в нову галузь знання філософії зі своїм предметом та методом вивчення. Як будь-яка наукова дисципліна, вона починається з предмета вивчення – це її унікальність, а також її історична роль та місце у розвитку світу та майбутньому людства.

Сучасна людина не мислить себе без техніки: автомобіль, комп'ютер, телевізор, мобільний телефон і т. д. Всі ці винаходи давно перейшли зі статусу інструментів для покращення нашого життя на елементи нашої ідентифікації, а в деяких випадках - те від чого залежить наша життєдіяльність.

Сьогодні, у широкому розумінні, техніка – це машини та обладнання (починаючи від найпростіших до дуже складних), а також пристрої, що перетворюють енергію, матеріали та інформацію; науково-технічна діяльність, що включає дослідження, проектування, технічну розробку, виробництво та експлуатацію нових технічних засобів; сукупність технічних знань

III Міжнародна науково-практична конференція молодих учених та студентів «Філософські виміри техніки» (PDT-2022)

— спеціалізованих рецептурно-технічних, теоретичних науково-технічних та системотехнічних знань.

Заради того щоб розглянути еволюційний розвиток техніки потрібно вивчити класифікування цього феномену. Традиційно техніку класифікують за п'ятьма основними етапами розвитку: знаряддя праці, ремісництво, машинний етап, класичний та інформаційний.

Перший етап досить тривалий, до нього увійшов доісторичний період (використання людиною кісток та каміння як основних знарядь праці), його завершення припало на період становлення перших цивілізацій – Єгипетської, Месопотамської, Індійської, коли з'явилася ремісничі техніки.

Другий етап – ремісництво. Він розтягнувся на тисячоліття аж до кінця середньовіччя. На початку періоду Реформації він перейшов на наступний рівень розвитку.

Третій етап характеризується введенням в життєдіяльність різноманітної машинної техніки яка була б неможливою без інженерної діяльності, що в свою чергу, спирається на наукові розробки й досягнення.

Четвертий – класичний (подальший розвиток машинної техніки) - цей етап розвитку техніки припало на 20 століття. У цей час відбулося предметне формування різноманітних технічних наук таких як механіка; машинобудування; робототехнічні системи та багато інших.

П'ятий етап розпочався у 70-тих роках 20 століття у період переходу машинної техніки на інформаційний рівень). Тому п'ятий – сучасний – етап ми називаємо інформаційним. Штучний інтелект відкрив небувалі можливості та забезпечив черговий прорив науково-технічного прогресу. З'явилися нові науково-технічні галузі, такі як мікроелектроніка, комп'ютерні мережі, інформаційно-аналітичні системи, робототехніка, нанотехнології, атомне та аерокосмічне виробництво тощо.

Для сучасних дослідників стало очевидно що техніка – це штучний феномен створений людиною, що виявляє себе за допомогою машин, механізмів та інших технологічних пристроїв. Її можна охарактеризувати як і природне явище – техноценоз, «що породжує іншу техніку» [1, с. 9].

Як кожна нова ідея вимагає подальшого розвитку, так і кожен новий технічний винахід вимагає використання на практиці, інакше втрачається сенс його створення. Отже, техніка – це постійний, пізнавальний, когнітивний процес. При цьому технічні та соціальні новації розглядаються в єдиному онтологічному полі. Справді, як галузь наукового знання техніка - самостійна область, але вона знаходиться на службі соціуму і нерозривно пов'язана з ним. "Якщо ми хочемо зрозуміти кожне з них окремо, ми повинні зрозуміти їх взаємодію разом", - пишуть американські історики та соціологи техніки В. Бійкер та Д. Лоу [2, с. 542].

Таким чином, нові технології створюють не тільки напрямки технічного розвитку людства але і плацдарми для формування сучасного соціуму і відповідно індивідуума 21-го століття. Технології створюють для нашого користування не тільки гаджети, машини й роботів для пізнання цього світу але і все ближче стають невід'ємними частинами наших тіл, свідомості й навіть формують наше сприйняття поточної реальності. Враховуючи ці висновки, людство має більш серйозно підійти до оцінки сприйняття феномену техніки і його формування нашого поточного сьогодення.

Література.

1. Маркс К. Злидні філософії. Твори. К. Маркс, Ф. Енгельс. 2-ге вид. М.: ГПІЛ, 1955. Т. 4. 1955. 638 с.
2. Розін В.М. Філософія техніки та проблема модерніти. М.: Ексмо, 2007. 608 с.

Л. Мосій, А. Завгородній, А. Довгань, докт. філос. наук, проф.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна